7 February 2012

December					
Week	49	50	51	52	53
Monday		7	14	21	28
Tuesday	1	8	15	22	29
Wednesday	2	9	16	23	30
Thursday	3	10	17	24	31
Friday	4	11	18	25	
Saturday	5	12	19	26	
Sunday	6	13	20	27	

January '2010					
Week	01	02	03	04	05
Monday		4	11	18	25
Tuesday		5	12	19	26
Wednesday		6	13	20	27
Thursday		7	14	21	28
Friday	1	8	15	22	29
Saturday	2	9	16	23	30
Sunday	3	10	17	24	31

2009

November
Saturday
Week 46
318-047
14

ॐ श्री परमात्मने नमः।
अध्याय ९ वा
- राजविद्या राजगुह्ययोग -

आणि जो अभिप्रावो सातेशती।
तो एकलाचि नवमी॥

असे अलौकिक सामर्थ्य असलेल्या ज्ञानेश्वर माउलींच्या अत्यंत आवडत्या अशा ९व्या अध्यायाचे विवेचन आपण करणार आहोत

रामरावणयोर्युद्धं रामरावणयोरिव।

अनन्वय अलंकाराचे हे सुंदर उदाहरण आहे. राम-रावणाचे युद्ध कसे? तर राम-रावणाच्या युद्धा-सारखेच! दुसरी उपमाच नाही.

तसा हा ९वा अध्याय आहे. याला दुसरी उपमाच [?] नाही. गीतेतील प्रत्येक अध्याय किंबहुना प्रत्येक श्लोकच [?] अनुपम आहे. पण हा अध्याय म्हणजे त्या सर्वांचा शिरोमणी आहे. ज्ञानेश्वर महाराज संजीवन समाधी घेताना जेव्हा पद्मासन घालून बसले तेव्हा त्यांच्या ओठावर हा राजविद्या राजगुह्ययोग होता असे मानणारी एक परंपरा आहे.

Sunday 15

गीता अध्याय संगती.

अध्याय १ - अर्जुनाला विषाद झाला तो करुणेतून, भीतीमधून नाही. स्वजनांविरुद्ध लढावे की नाही असा संभ्रम त्याच्या मनात निर्माण झाला. तेव्हा हा त्याचा मोह आणि विषाद दूर करावा आणि त्याला स्वधर्माची जाणीव करून द्यावी म्हणून भगवंतांनी त्याला गीतोपदेश केला.

© www.madhavaeeraghuveer.com

October

Week	40	41	42	43	44
Monday		5	12	19	26
Tuesday		6	13	20	27
Wednesday		7	14	21	28
Thursday	1	8	15	22	29
Friday	2	9	16	23	30
Saturday	3	10	17	24	31
Sunday	4	11	18	25	

November

Week	44	45	46	47	48
Monday	30	2	9	16	23
Tuesday		3	10	17	24
Wednesday		4	11	18	25
Thursday		5	12	19	26
Friday		6	13	20	27
Saturday		7	14	21	28
Sunday	1	8	15	22	29

9.00 अध्याय २ रा - सांख्ययोगातून देहाची नश्वरता,
आत्म्याची अमरता, चित्ताचे समत्व आणि
10.00 स्थितप्रज्ञाची लक्षणे या अध्यायात सांगून अर्जुनाच्या
मनाला लागलेली टोचणी कमी केली.
11.00 अध्याय ३ रा - युद्ध कर्तव्यासाठी करायचे, सूड
भावनेने नाही हे सांगून त्यातूनच उत्कृष्ट कर्म
12.00 कसे करायचे, कशासाठी करायचे याचे उत्कृष्ट
विवेचन भगवंत या अध्यायात करतात. हाच
1.00 कर्मप्रधान असा कर्मयोग ३ऱ्या अध्यायात कथन
केला आहे.
2.00 अध्याय ४ था - आपले विहित कर्म उत्तम तऱ्हेने
आचरण्यासाठी ज्ञान आवश्यक आहे. ते ज्ञान
3.00 तत्त्वदर्शी पंडितांकडून कसे मिळवावे याची
युक्ती या अध्यायात सांगितली आहे. त्याचबरोबर
4.00 भगवंत स्वत: अवतार कधी आणि कशासाठी
घेतात हे सांगितले आहे आणि त्याचबरोबर
5.00 वेगवेगळे यज्ञ सांगून ज्ञानयज्ञ कसा श्रेष्ठ आहे
हे पटवून दिले आहे.
6.00 अध्याय ५ वा - जो कर्मयोगी आहे त्याने कोणती
गुणवत्ता धारण करावी हे सांगितले आहे. त्यात
7.00 महत्त्वाची पाच लक्षणे भगवंतांनी सांगितली आहेत.
जितेंद्रिय, विजितात्मा, विशुद्धात्मा, सर्वभूतात्मभूतात्मा
8.00 आणि योगयुक्त असा तो असला पाहिजे. अशा
दैवी संपदेने मोक्ष मिळेल असे अभिवचन भगवंत
देतात. परंतु मोक्षाची आणखी काही साधने आहेत

का? असा अर्जुनाचा प्रश्न होता. त्यासाठी भगवंतांनी **अध्याय ६ वा** - आत्मसंयमयोग सांगितला. त्यामध्ये मन एकाग्र करणे कसे आवश्यक आहे ते सांगितले चित्ताची शुद्धी आणि एकाग्रता साधली म्हणजे आयुष्याला अनुशासन लाभते. विषयसेवन अति करू नये आणि विषय पूर्णपणे टाकू नयेत. नेहमी सर्व व्यवहारात सुवर्णमध्य साधावा. कोणत्याच गोष्टीचा अतिरेक नको. हे आचरणाचे महत्वाचे सूत्र सांगून प्रत्येक मनुष्य आपला उद्धार आपणच करून घेऊ शकतो. आपले जीवन घडवणे किंवा बिघडवणे आपल्याच हातात आहे असा सिद्धांत या अध्यायात मांडला आहे. या अध्यायात सांगितलेला अष्टांग योगमार्ग आहे तो काहीसा कठीण आहे. तो सर्वांना जमेल असे नाही. म्हणून पुढे सर्वांना सोपा असा भक्तिमार्ग सांगितला आहे.

अध्याय ७ वा - सहाव्या अध्यायात सांगितलेली चित्ताची एकाग्रता साधली की त्यातून विज्ञान साधता येईल परंतु तेच केवळ उद्दिष्ट नाही तर विज्ञानाच्या पलीकडे ज्ञान म्हणजे आत्मज्ञान आहे. या दोन्हींच्या संयोगाचे वर्णन ज्ञानविज्ञान योगात केले आहे. अष्टधा प्रकृतीने युक्त अशी ही दृश्य सृष्टी आहे. या विविधतेने भासणाऱ्या जगाला बांधणारे एक सूत्र आहे. सर्वभूती सर्वेश्वर आहे. भक्ती ही सार्वभौम आहे. कर्मयोग, ज्ञानयोग आणि ध्यानयोग यांचा अंत भक्तियोग आहे. त्यात भगवंतांनी शेवटी ब्रह्म, अध्यात्म, अधिभूत, अधिदैव

© www.madhaveeraghuveer.com

October					
Week	40	41	42	43	44
Monday		5	12	19	26
Tuesday		6	13	20	27
Wednesday		7	14	21	28
Thursday	1	8	15	22	29
Friday	2	9	16	23	30
Saturday	3	10	17	24	31
Sunday	4	11	18	25	

November					
Week	44	45	46	47	48
Monday	30	2	9	16	23
Tuesday		3	10	17	24
Wednesday		4	11	18	25
Thursday		5	12	19	26
Friday		6	13	20	27
Saturday		7	14	21	28
Sunday	1	8	15	22	29

कर्म, अधियज्ञ, मृत्यु या संज्ञा सांगितल्या यामुळे अर्जुनाची जिज्ञासा जागली आणि त्याने या संज्ञांना अनुसरून काही शंका विचारल्या.

अध्याय ८ वा. विचक्षण, बुद्धिमान असा अर्जुनाच्या शंकांचे निरसन भगवंत या अध्यायात करतात. या सर्व शंकांची समर्पक उत्तरे या अध्यायात भगवंतांनी दिली आहेत. अर्जुनाने शंका निर्माण केल्यामुळे हा आठवा अध्याय सांगावा लागला. खरं तर ७ वा आणि ९ वा अध्याय क्रमाने आले असते तर भक्तीचे निरूपण सलग करता आले असते. परंतु अर्जुनाच्या शंकांचे निरसन करून, मृत्युसमयीची स्थिती आदर्श कोणती याचे विवेचन करून भगवंत पुन्हा नवव्या अध्यायात भक्तिविषयी सांगत आहेत.

अध्याय ९ वा. आठव्या अध्यायात ध्येय ब्रह्म आहे तर नवव्या अध्यायात ज्ञेय ब्रह्म आहे. हे ब्रह्म ज्ञानगम्य असल्याने प्रारंभीच भगवंत ज्ञानाची थोरवी वर्णन करतात. या अध्यायातील विवेचनाचा प्रधान विषय —

१. आत्मविद्या - पवित्र, सर्वोत्तम, धर्मयुक्त अविनाशी मोक्षाचे साधन म्हणून सुखकर, आणि प्रत्यक्ष फलदायिनी अशी आहे.

२. परमात्माच सर्व सृष्टीचा अधिष्ठाता आहे. सर्वांचा धर्ता, कर्ता, हर्ता हाच असूनही तो निर्लेप आहे. सर्व चराचर त्याच्यापासून निर्माण होते परंतु त्याला

© www.madhaveeraghuveer.com

December					
Week	49	50	51	52	53
Monday		7	14	21	28
Tuesday	1	8	15	22	29
Wednesday	2	9	16	23	30
Thursday	3	10	17	24	31
Friday	4	11	18	25	
Saturday	5	12	19	26	
Sunday	6	13	20	27	

January '2010					
Week	01	02	03	04	05
Monday		4	11	18	25
Tuesday		5	12	19	26
Wednesday		6	13	20	27
Thursday		7	14	21	28
Friday	1	8	15	22	29
Saturday	2	9	16	23	30
Sunday	3	10	17	24	31

2009

November
Thursday
Week 47
323-042

19

कर्मबंधन नाही.

3. काही त्याचे पूजन एकत्वाने तर काही पृथक्त्वाने करतात.

४. अनन्य भक्ती करणाऱ्यांचा योगक्षेम भगवंत चालवतात.

५. ज्ञानी भक्ताची सर्व कर्मे ईश्वरार्पण होतात.

६. अनन्य भक्ती करणारा भक्त कोणीही, कसाही असो तरी तो उद्धरून जातो. त्याचा नाश होत नाही. दुराचारी असला तरी अनन्य भक्ती जर तो करत असेल तर तो साधूच समजावा. स्त्रिया, वैश्य, शूद्र या सर्वांना भक्तीचा अधिकार आहे. त्याच्या साधनाने हे सर्वजण परम गतीला पोहचू शकतात.

© www.madhaveeraghuveer.com

October

Week	40	41	42	43	44
Monday		5	12	19	26
Tuesday		6	13	20	27
Wednesday		7	14	21	28
Thursday	1	8	15	22	29
Friday	2	9	16	23	30
Saturday	3	10	17	24	31
Sunday	4	11	18	25	

November

Week	44	45	46	47	48
Monday	30	2	9	16	23
Tuesday		3	10	17	24
Wednesday		4	11	18	25
Thursday		5	12	19	26
Friday		6	13	20	27
Saturday		7	14	21	28
Sunday	1	8	15	22	29

अनसूयवे - दोषदृष्टीरहित अशा अर्जुना!

ज्ञान म्हणजे आत्मज्ञान. माणसाला विज्ञाने काही जेसी माहिती असते पण इथे भगवंत जे उकलून दाखवत आहेत ते ज्ञान आहे.

ऐक ज्ञानाचे लक्षण। ज्ञान म्हणजे आत्मज्ञान।
पाहते आपणासी आपण। या नाव ज्ञान॥

ज्याप्रमाणे नाव नदीच्या तीराला टेकली की पुढे जात नाही. त्याप्रमाणे जिथे बुद्धीचा प्रवेश होत नाही व विचार जिथून मागे फिरतो, आणि ज्याच्या संबंधाने तर्काचे चातुर्य चालत नाही. अर्जुना! त्याचे नाव ज्ञान होय.

ज्ञान एकदा प्रगट झाले की जाणिवेचे डोळे झाकून जातात आणि उरते ते केवळ निखळ विशुद्ध असे ज्ञान! हे आत्मज्ञान अर्जुनाला व्हावे म्हणून भगवंत उपदेश करत आहेत. हे ज्ञान झाल्यानंतर तू अशुभापासून मुक्त होशील. तुला मोक्षाची प्राप्ती होईल. मोक्ष हा अंतिम पुरुषार्थ आहे.

पिशाच्चाची पावले उलटी असतात याचा लाक्षणिक अर्थ असा आहे की ते कधीही शुभाकडे वळत नाहीत.

अनसूय - गुणी गुणां तोषे। बरवे वानूँ तोषे।

दुसऱ्याचे दोष दाखवण्याऐवजी गुणांकडे बोट दाखवणारा तो अनसूय. अर्जुनाला प्रत्येकातील शुभ चांगले ते सर्व भावत होते. म्हणून तो अनसूय आहे.

© www.madhaveer.com

आणि नर (न र) आहे म्हणजे विषयांत न रमणारा आहे.

(२) या अध्यायातील ज्ञान-विज्ञान हे गुह्य आहे म्हणजे गुप्त आहे आणि एकांत स्थळी प्रगट करण्याचे आहे. असे ज्ञान कोणाला सांगावे?

चांगल्या मनाच्या, शुद्ध बुद्धीच्या, निंदा न करणारा आणि एकनिष्ठ असा कोणी मिळाला तर त्याला आपली गोष्ट गुह्य असली तरी खुशाल सांगावी. ज्ञान आणि विद्या यातील अंतर लक्षात घ्यावे.

ज्ञान हे विधानात्मक असते आणि विद्या ही उपयोजनात्मक असते. 'पृथ्वी गोल आहे' हे विधान झाले. आणि ज्या ठिकाणाहून निघू तिथेच आपण परत येतो ही विद्या झाली. पृथ्वीवर गुरुत्वाकर्षण आहे हे विधान आहे आणि त्यातून जड पदार्थ जमिनीवर जोरात आपटतो ही विद्या झाली आणि त्यातून हवाई छत्री किंवा पॅराशूटची निर्मिती झाली.

या अध्यायात गूढ शास्त्राचे प्रतिपादन व त्याचे जीवनातील उपयोजनही दाखवत आहेत. ही राजविद्या कशी आहे? तर ही विद्या पवित्र, सुलभ, आणि सर्वकाळ उपयुक्त ठरणारी आहे.

अशी जर विद्या इतकी चांगली आहे तर सर्वलोक ती सहजच आचरतील पण तसे होत नाही.

ज्ञानेश्वर माऊली म्हणतात - गाईच्या स्तनात मधुर दूध असते. ते एका त्वचेच्या पडद्याआड असते. परंतु गोचिड ते दूध पित नाही. रक्तच पिते.

बेडूक चिखलात राहतो. जवळच कमलपुष्प असते. त्याचा मकरंद सेवन करण्यासाठी दुरून भ्रमर येतात. तेव्हा जवळ आहे, आमचे आहे म्हणून लोक ही 'विद्या आत्मसात करतील' असे वाटणे फोल आहे.

विद्येचे महत्त्व –

विद्या ददाति विनयं विनयाद्याति पात्रताम् ।
पात्रत्वात् धनमाप्नोति धनात् धर्मं ततः सुखम् ॥

किंवा

विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनम् ।
विद्या भोगकरी यशःसुखकरी विद्या गुरूणां गुरुः ॥
विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या महादेवता ।
विद्या राजसु पूजिता न तु धनं विद्याविहीनः पशुः ॥

अशा अनेक श्लोकांमधून विद्येचे महत्त्व सांगितले आहे परंतु ही विद्या म्हणजे राजविद्या नव्हे. तर सा विद्या या विमुक्तये। हे उपनिषदातील वचन राजविद्येला योग्य ठरते. मोक्षाचा मार्ग दाखवते ती राजविद्या! किंवा १० व्या अध्यायात भगवंत म्हणतात –

अध्यात्मविद्या विद्यानाम् ।

राजविद्या ही पराविद्या आहे. बाकी सगळ्या विद्या या माहिती देणाऱ्या अपरा विद्या आहेत.

भक्ती तुलनेने सोपी आहे. परंतु त्यातही पराभक्ती ही अवघड आहे. तुकाराम महाराज म्हणतात –

भक्ती हे तो सुळावरची पोळी ।

ध्यानयोगही कठीणच आहे आणि ज्ञानमार्ग तर उभ्या कड्यासारखा कठीण आहे.

राजविद्या -

१. सर्व विद्यांचा राजा
२. परमार्थाचे रहस्य
३. पावित्र
४. उत्तम
५. प्रत्यक्ष फलदायी
६. धर्मयुक्त
७. आचरण्यास सुलभ
८. अविनाशी.

③ जनसामान्य त्यापासून पराङ्मुख का राहतात?

अश्रद्धेने आत्मनाश होतो. दुर्दैवी पुरुषाच्या घरात हजारो मोहरा पुरलेल्या असल्या तरी त्याला जर त्याचा ठावठिकाणा नसेल तर तो दारिद्र्यात जीवन कंठतो. घरी कामधेनू पुढे ताक मागे। ज्याच्या घरी कामधेनू आहे त्याला दुसऱ्यांकडे ताक मागण्याची गरज नाही. परंतु 'मी व माझे' या नादात दंग झालेले दीन लोक मला येऊन मिळत नाहीत आणि म्हणूनच जन्ममरणरूपी दुथडी नदीत गटांगळ्या खात राहिले आहेत. निराश माणसेच नास्तिक असतात. ज्याची भगवंतावर खरी श्रद्धा आहे तो कधीच निराश होणार नाही. त्याचा मार्ग मोक्षाकडेच जात राहणार. अश्रद्ध पुरुष स्वतःच्या कुटुंबाच्या व समाजाच्या व्यसनाने घात करतात. कालचक्रात सापडतात.

© www.madhuveeraghuveer.com

M-17475

25 November Wednesday

Week 48

329-036

2009

October

Week	40	41	42	43	44
Monday		5	12	19	26
Tuesday		6	13	20	27
Wednesday		7	14	21	28
Thursday	1	8	15	22	29
Friday	2	9	16	23	30
Saturday	3	10	17	24	31
Sunday	4	11	18	25	

November

Week	44	45	46	47	48
Monday	30	2	9	16	23
Tuesday		3	10	17	24
Wednesday		4	11	18	25
Thursday		5	12	19	26
Friday		6	13	20	27
Saturday		7	14	21	28
Sunday	1	8	15	22	29

(४) सृष्टीचे अधिष्ठान परमात्माच आहे.
ईशावास्यं इदं सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत्।
हे सगळे जग ईशमय आहे, सर्व प्रभुमय आहे. सर्वत्र परमेश्वर आहे. सर्व भूते माझ्या ठिकाणी स्थित आहेत वास्तविक मी त्यांच्यामध्ये स्थित नाही.
सामुद्रो हि तरङ्गः क्वचन समुद्रो न तारङ्गः।
समुद्रात लाटा असतात; लाटांमध्ये समुद्र नसतो. सूर्याची किरणे असतात; किरणांमध्ये सूर्य नसतो.
पंचमहाभूते व्यक्त आहेत. पण त्यांच्या तन्मात्रा काही प्रमाणात अव्यक्त असतात. पृथ्वी दिसते परंतु गंध अव्यक्त आहे. अग्नि दिसतो परंतु तेज अव्यक्त आहे. जगत ही अव्यक्ताची मूर्ती आहे.
(५) भगवंत भूतभावन आहेत. जे भूतमात्रांना निर्माण करतात आणि त्यांची वृद्धी करतात.
सूर्यकिरणांमुळे मृगजळ भासते परंतु ते मिथ्या असते. त्याचप्रमाणे ईश्वराच्या ठिकाणी प्राणिमात्र मिथ्यावत असतात. ईश्वर मात्र सूर्यकिरणांप्रमाणे सत्य असतो.
(६) आकाशाचा दृष्टांत - चित्रपटातील काल्पनिक दृश्ये पडद्यावर दिसतात. पडदा हे चित्रांचे अधिष्ठान आहे पण त्या चित्रात पडदा नसतो.
(७) कल्पाच्या अंती सर्व भूते माझ्या प्रकृतीला प्राप्त होतात. म्हणजे प्रकृतीत लय पावतात. आणि कल्पारंभी मी पुन्हा त्यांना उत्पन्न करतो.

कृत्वापि न निबध्यते। गुणाः गुणेषु वर्तन्त इति मत्वा - - -
नवद्वारे पुरे देही नैव कुर्वन्न कारयन्।
कर्मण्यकर्म यः पश्येदकर्मणि च कर्म यः।
सर्वकर्माणि मनसा संन्यस्यास्ते सुखं वशी।

(८) आपल्या त्रिगुणात्मक मायेचा अंगिकार करून स्वभाववशतेमुळे परतंत्र झालेल्या ह्या सर्व भूतांच्या समुदायाला वारंवार (त्यांच्या कर्मानुसार) मी निर्माण करतो.

हा परमात्मा सर्वेश्वर, सर्वज्ञ, सर्वान्तर्यामी संपूर्ण जगताचे कारण आणि सर्व प्राण्यांच्या उत्पत्ती, स्थिती, आणि प्रलयाचे स्थान आहे.

परमात्म्याने आपल्या आनंदासाठी सृष्टी निर्माण केली आणि प्रत्येकाला आत्मोन्नतीसाठी मार्गही दाखवला.

एकोऽहम् बहु स्याम्।

(९) परमात्म्याला कर्मबंधन नाही; परमात्मा उदासीन आहे यामुळे तो असक्त आहे. सुखदुःख, पापपुण्य यांच्याशी तो असंग आहे.

ब्रह्माकडून प्रकृतीला आज्ञा मिळते. स्वतः ब्रह्म काहीच करत नाही. राजा एखादे नगर वसवतो असे म्हणतात परंतु खुद्द स्वतः राजा काहीच करत नाही. म्हणजे आपल्या हातांनी कोणतेच काम करत नाही.

चंद्राच्या प्रकाशामुळे कमळे विकसित होतात. चंद्रामुळे समुद्राला भरती येते. परंतु चंद्र तटस्थ असतो. पाऊस - बीज - रोप - झाड

त्याप्रमाणे घरामधील दिवा कोणाला काही नियम घालून देत नाही किंवा कोण काय करत आहे हे जाणूनही नाही. तो साक्षीभूत असतो. घरातील सर्व व्यापारांच्या प्रवृत्तीला तो कारण असतो.

© www.madhaveeraghuveer.com

9.00 घरात कोणी अभ्यास करत असतो. कोणी जेवत असतो कोणी पत्ते खेळत असतो. कोणी दूरदर्शन
10.00 बघत असतो, कोणी गाणे म्हणत असतो. त्याचे दिव्याला काही घेणे देणे नसतो. तो फक्त असतो.
11.00 त्याचप्रमाणे प्रत्येक मानव आपापल्या कर्मानुसार पाप पुण्य भोगतो परमेश्वर मात्र संगाने
12.00 कधीही लिप्त होत नाही.

ज्ञानाला विज्ञानाचे पाय पाहिजेत आणि
1.00 विज्ञानाला ज्ञानाचे डोळे पाहिजेत.

चैतन्य म्हणते मला एकट्याला करमत नाही
2.00 म्हणून मीच पुन्हा अनेकरूपाने प्रगट होतो
एकाकी न रमतो

3.00 (१०) या चराचर सृष्टीचा अधिष्ठाता परमात्मा आहे.
अध्यक्ष म्हणजे अधिष्ठाता
4.00 जे भासत असो भूते। परी भूतो मी नसे।
(ज्ञाने. ९.१३३)

5.00 सृष्टी ही मृगजळवत आहे. मृगजळाने जमीन भिजत नाही. जाळे पसरले तर चंद्रबिंब त्यात
6.00 सापडल्यासारखे वाटते परंतु वास्तविक तसे नसते. जाळे गुंडाळले की चंद्रबिंबही नाहीसे होते.
7.00 परमात्मा उदासीन व साक्षी आहे. कार्य माया करते. मायेमुळे उत्पत्ति-स्थिती-लय होतात.
8.00 चुंबकाच्या शक्तीमुळे लोखंड हलते. तसेच परमात्म्यामुळे माया कार्य करण्यास प्रवृत्त होते.
हे सर्व जाणत्यांना कळते. परंतु अज्ञानी जनांना ते कळत नाही.

© www.madhuveeraghuveer.com

(११) मूढ लोक मला तुच्छ समजतात. ईश्वराचे दर्शन स्थूल दृष्टीने होत नाही. त्याला आत्मज्ञानाचे डोळे लागतात. त्यामुळे नाव नसलेल्या (अनाम) मला ते नाव देतात. आकार नसलेल्या (निराकार) मला ते आकार देतात. व पूजेचे उपचार अर्पण करतात. मला विशिष्ट जातीचा समजतात. माझे अमर्याद रूप एका मर्यादेत घालतात. अदृश्य अशा मला दृश्यात घालतात. मी जो इच्छारहित आहे त्याला इच्छा आहे असे समजतात.

कौरव - भगवान श्रीकृष्णांना देहधारी (तनुमाश्रितम्) समजत होते. मात्र पांडव त्यांना विभूती, परमेशरूप मानत होते. आणि म्हणूनच पांडवांना श्रीकृष्णाची नारायणी सेना नको होती. निःशस्त्र राहिलास तरी चालेल तू आम्हाला हवास असे त्यांनी सांगितले होते. अर्जुनाचे वचन - मला श्रेयस नको, श्रेयस हेच हरी या श्रद्धेपोटी होते.

(१२) असे भगवत्स्वरूप न जाणणारे - त्यांची अवस्था वाईट होते. त्यांना नावलौकिक, संपत्ती, सन्मान, पुरस्कार यांची चटक लागते. अशा लोकांच्या आशा वृथा ठरतात, कर्मे व्यर्थ आणि ज्ञान निष्फळ ठरते. Sunday 29

असे अज्ञानी लोक तामसी स्वभाव धारण करतात.

असु + र म्हणजे प्राण किंवा इंद्रियभोगांमध्ये रमणारे, राक्षसी वृत्तीचे लोक आसुरी संपत्तीचाच आश्रय करतात.

ही प्रकृती मोहमयी आहे. केवळ तिचा आश्रय करणारे अनेक लोक आपल्याला समाजात पहायला

© www.madhaveeraghuveer.com

October Week	40	41	42	43	44
Monday		5	12	19	26
Tuesday		6	13	20	27
Wednesday		7	14	21	28
Thursday	1	8	15	22	29
Friday	2	9	16	23	30
Saturday	3	10	17	24	31
Sunday	4	11	18	25	

November Week	44	45	46	47	48
Monday	30	2	9	16	23
Tuesday		3	10	17	24
Wednesday		4	11	18	25
Thursday		5	12	19	26
Friday		6	13	20	27
Saturday		7	14	21	28
Sunday	1	8	15	22	29

मिळतात. नाकलौकिक संपत्ती हा प्रकृतीचाच आश्रय आहे. याच्या पलीकडे मिळवायचे तरी काय असते? असे या लोकांना वाटते. त्या गोष्टी मिळविण्याच्या ते आटापिटा करतात. आणि ते मिळविलेल्या संपत्तीचा, शक्तीचा, ज्ञानाचा उपयोग वाईट गोष्टींसाठी करतात.

तेव्हा विद्या विवादाय धनं मदाय
खलस्य शक्तिः परपीडनाय ।
साधोस्तु सर्व विपरीतमेतत्
ज्ञानाय दानाय च रक्षणाय ॥

यांना मी-माझे-मला यापलीकडे असलेला भगवंत दिसत नाही. चैतन्यतत्त्व यांच्या लक्षात येत नाही. आणि मग त्यांचा अहंकार वाढतो. हे माझे कर्तृत्व आहे असे वाटू लागले तिथे कर्तृत्व आले, भोक्तृत्व आले तिथे अशुभही येतेच येते.

ही उन्मत्त माणसे वडीलधाऱ्यांनाही मान देत नाहीत. इंद्रियांच्या उपभोगासाठी वाडवडीलांना लाथाडतात. प्रेम मित्र - आई कुठे राहते?

(13) मात्र दैवी स्वरूपाचा आश्रय केलेले महात्मे अनन्य मनाने मला भजतात.

दैवी संपत्ती मोक्ष देते. आसुरी संपत्ती पुन्हा बंधनाला कारण ठरते. जन्म मृत्यूच्या चक्रात अडकवते.

जे श्रद्धासंपन्न असतात. भगवद्भक्तीचा

द्वारे मोक्षमार्गात प्रवृत्त होतात, त्याचे अंतःकरण महान असते, क्षुद्र विषय ज्यांना मोहिनी घालू शकत नाहीत त्यांना महात्मन म्हणतात.

(१४) हे महात्मे परमात्म्याचे भजन कसे करतात?
दृढनिश्चयी भक्त नेहमी माझ्या नामाचे व गुणांचे कीर्तन करतात. वारंवार नमस्कार करतात. व सदा माझ्या ध्यानात निमग्न होऊन अनन्यभक्तीने माझी उपासना करतात

कीर्तन भक्तीची थोरवी
कलियुगात श्रेष्ठ काय तर - कीर्तन.
भगवंत - कलियुगात अनेक दोष आहेत
नारद - तर मग यावर मात करणारे औषध?
भगवंत - अत्यंत प्रभावी असे एकच औषध ते म्हणजे कीर्तन.

कीर्तने चांग चांग । होय अंग हरिरूप ।
- निळोबाराय

पैस घातले दुकान । आन सांठविले ब्रह्मज्ञान ।
असे तुकाराम महाराज म्हणतात. त्यांनी कीर्तनाचे दुकान घातले आहे. पण फारच थोडी माणसे तिथे येतात. कारण आजूबाजूला भौतिकतेची अनंत दुकाने आहेत.

नाहं वसामि वैकुण्ठे योगिनां हृदये रवौ ।
मद्भक्ता यत्र गायन्ति तत्र तिष्ठामि नारद ॥

आपले नामदेव महाराज तर रससिद्ध कीर्तनकार होते.
करू हरिनाम कीर्तन
नाचू देवाचे अंगण ॥

©www.madhaveeradhuveer.com

वेदु अत्यंत कृपणु जाला। त्रिवर्णाचे कानी लागला।
स्त्रीशूद्रादिकांसी अबोला। धरूनी ठेला अद्यापवरी।
ते वेदांचे अतिन्यून। उध्दरी नामसंकीर्तन।
स्त्रीशूद्र [illegible] ज्ञान। उध्दरले हरिनामे।
∴ भागवतधर्म हा विश्वधर्म आहे।

हरिदासी वारकरी नारदीय कीर्तन असे बरेच प्रकार आहेत.

सगुण हरिकथा या नाव कीर्तन

अशी कीर्तनाची व्याख्या समर्थांनी केली आहे आणि अद्वैत म्हणजे निरूपण असेही सांगितले आहे. (दासबोध ४.२.२३)

त्याचप्रमाणे नाथांची कीर्तनभक्ती सर्वांना माहित आहे त्यांना तर कीर्तनातून ब्रह्मानंद मिळत असे. ते तल्लीन होऊन जात असत.

कीर्तन हा विश्वकल्याणाचा राजमार्ग आहे. कीर्तनामुळे दीनोध्दार, लोकोध्दार होतो असे कीर्तनाचे अनेक पारमार्थिक लाभ आहेत.

(१५) सोऽहम् । पृथकत्वातच एकत्व आहे.

काही लोक जे काही आहे ते सर्व वासुदेवच आहे या एकत्वभावनेने पूजन करतात तर काही लोक पृथक् भावाने म्हणजे स्वामी सेवक भावाने उपासना करतात.

काही ज्ञानयोगी मज निर्गुण निराकार ब्रह्माची ज्ञानयज्ञाने अभेद भावाने पूजा करीत माझी उपासना करतात तर दुसरे काही अनेक रुपांनी असलेल्या विराट स्वरूप मज परमेश्वराची नाना प्रकारांनी उपासना करतात.

(१६) भगवंताचे विश्वरूप यात वर्णन केले आहे.

पदार्थ किंवा व्यक्ती दृष्टीने भिन्न वाटत असल्या तरी ते सर्व माझेच रूप आहे.

सगुण चरित्रे परम पवित्रे । सादर वर्णावी ।
सज्जन वृंदे मनोभावे । आधी वंदावी ।
संतसंगे अंतरंगे नाम बोलावे ।
कीर्तनरंगी । देवासन्निध सुखे डोलावे ।

January 2010					
Week	01	02	03	04	05
Monday		4	11	18	25
Tuesday		5	12	19	26
Wednesday		6	13	20	27
Thursday		7	14	21	28
Friday	1	8	15	22	29
Saturday	2	9	16	23	30
Sunday	3	10	17	24	31

February 2010				
Week	06	07	08	09
Monday	1	8	15	22
Tuesday	2	9	16	23
Wednesday	3	10	17	24
Thursday	4	11	18	25
Friday	5	12	19	26
Saturday	6	13	20	27
Sunday	7	14	21	28

क्रतु: श्रौतकर्म (वैदिक)
यज्ञ स्मार्तकर्म (पौराणिक)
स्वधा अन्न, तीळ, जव, दर्भ इ.
औषधी वनस्पती (आयुर्वेदिक)
मंत्र मंत्र, चैतन्य
आज्य घृत
अग्नि पावक
हुतम हवनरूप क्रिया.

हे सर्व मीच आहे असे भगवंत म्हणतात.

(१७) पिता, माता, धाता, पितामह, ओंकार मीच आहे ऋग्वेद, सामवेद आणि यजुर्वेद मीच आहे असे भगवंत म्हणतात. यात तीन वेदांचा उल्लेख आहे. पुढे श्लोक २०. त्रैविद्या म्हणजे तीन वेदांचा समावेश आहे.

यात चौथा अथर्ववेद धरलेला नाही. कारण त्यात लौकिक विद्या सांगितलेल्या आहेत. जारण-मारण तंत्रविद्या, कृष्णविद्या त्यात (Black magic) आहेत त्यामुळे त्यांचा अंतर्भाव यात नाही. मात्र इतर तीन वेद हे जाणण्यायोग्य (वेद्य) आहेत.

(२०) अथर्ववेदामध्ये चेटूक करणी अशा थोड्या कमी दर्जाच्या विद्या दिलेल्या आहेत. त्यात आत्मज्ञानाचा मार्ग सांगितलेला नाही. मात्र दुसऱ्याचे वाईट व्हावे असा हेतू त्यापैकी बऱ्याच मंत्रात आहे. त्यामुळे इतर तीन वेदांइतकी मान्यता अथर्ववेदाला नाही.

©www.madhaveeraghuveer.com

November					
Week	44	45	46	47	48
Monday	30	2	9	16	23
Tuesday		3	10	17	24
Wednesday		4	11	18	25
Thursday		5	12	19	26
Friday		6	13	20	27
Saturday		7	14	21	28
Sunday	1	8	15	22	29

December					
Week	49	50	51	52	53
Monday		7	14	21	28
Tuesday	1	8	15	22	29
Wednesday	2	9	16	23	30
Thursday	3	10	17	24	31
Friday	4	11	18	25	
Saturday	5	12	19	26	
Sunday	6	13	20	27	

(१८) गती म्हणजे कर्मफल, इथे निरनिराळ्या कर्मफला-
प्रमाणे प्राप्त होणारे चंद्र, सूर्य, ब्रह्म लोक असा अर्थ आहे.
भर्ता - पोषणकर्ता, सुखादिकांचा दाता
प्रभु - सर्व विश्वाचा स्वामी
साक्षी - प्राणिमात्रांचे शुभाशुभ पाहणारा
निवास - सर्व भूते जिथे वसतात ते भोगस्थान
शरण - ज्याच्या आश्रयाने सर्व दुःखांचा नाश
होतो असा
सुहृद - प्रत्युपकाराची अपेक्षा न करता उपकार
करणारा.
प्रभव - सर्व विश्वाचे उत्पत्तिस्थान
प्रलय - ज्याच्या योगाने सर्व विश्व लीन होते असा
स्थान - ज्याच्या ठिकाणी सर्व काही असते असा.
निधान - प्रलयस्थान
बीज - सर्व विश्वाच्या उत्पत्तीचे कारण
अव्यय - अविनाशी
या सर्व अलौकिक गोष्टी भगवान श्रीकृष्णामध्येच आहेत.
(१९) मीच सूर्यरूप बनून तपतो. पर्जन्याला
आकर्षण करतो व वृष्टी करतो. आणि मीच
अमृत आणि मृत्यु सत व असत मीच आहे.
सूर्य आहे म्हणून मानवी जीवन आहे.
म्हणून भगवंत सूर्याची अंशविभूती धारण करतात
सूर्य जलाचे शोषण करतो आणि त्याचीच
पुन्हा वृष्टी करतो.
सर्व प्राण्यांचे जीवन वा मोक्षरूप अमृत

आरोग्यं भास्करादिच्छेत ।
१ सकळ दोषांचा परिहार । स्फूर्ति वाढे निरंतर ।
२ करिता सूर्यास नमस्कार । सूर्यदर्शन घेता ।। १६.२.२२ ।।

© www.madhaveeraghuveer.com

सुकृत आहे तो भोगिती। सुकृत सरताच ढकलून देती। आपण दैव ते असती। जैसे तैसे ॥४.१०.२६॥

भगवंतच आहेत. भजकांचे तीन प्रकार आहेत.
एकत्वभाव पृथक्भाव आणि बहुधा भाव.
हे भक्त जर निष्काम होऊन भजतील तर ते ब्रह्मापर्यंत जातील.
जे सकाम भक्त असतात ते कोणत्याही प्रकारे ब्रह्माला भजत नाहीत. ते आपापल्या कामनेप्रमाणे काम्यकर्मांचे अनुष्ठान करतात अशा जनांची चित्तशुद्धी होत नाही. त्यांना ज्ञानप्राप्ती होत नाही आणि ज्ञान नाही म्हणून ते पुन्हापुन्हा जन्ममरण पावतात.
(२०) तिन्ही वेदात सांगितलेली सकाम कर्मे करणारे व सोमरस पिणारे तसेच पापापासून पवित्र झालेले पुरुष माझे यज्ञद्वारा पूजन करून स्वर्गाच्या प्राप्तीसाठी इच्छा करतात. ते पुरुष इंद्रलोकाला जाऊन स्वर्गात दिव्य देवांचे भोग उपभोगतात.
परंतु सकामांना मोक्ष मिळत नाही. पुण्याची पाऊडी सरली की जन्म मृत्युचे चक्र पुन्हा सुरु होते.
(२१) ते त्या विशाल स्वर्गलोकाला भोगून पुण्य क्षीण झाल्यानंतर पुन्हा मृत्युलोकाला प्राप्त होतात. असे हे भोगाची इच्छा करणारे पुरुष वारंवार येणे जाणे प्राप्त करून घेतात.

पुनरपि जननम् पुनरपि मरणम्
पुनरपि जननी जठरे शयनम्।
कामकामा - ऐहिक वा पारलौकिक भोग्य वस्तूची कामना करणारे; त्याचे फळ म्हणजे गतागतम् म्हणजेच जन्म मृत्यु.

सोमरस - सोमवल्लीपासून तयार करतात. या वेलीचे एक-एक पान कृष्णपक्षात गळून जाते व शुक्ल पक्षात या वेलीला रोज एक एक नवीन पान येते. पौर्णिमेच्या दिवशी ~~या वेलीला कळे आलेले तर ते प्रकार श्रेष्ठ असते.~~ धोतऱ्याचे फळ आणि पारा या कंदात घालून ... [illegible]

अनन्यभावे कंड्याकाने जे उडी घेतली खाली।
भक्त वत्सला माउली मला फुलासारखी झेलती ॥३७॥

07 December Monday

Week 50
341-024

2009

November					
Week	44	45	46	47	48
Monday	30	2	9	16	23
Tuesday		3	10	17	24
Wednesday		4	11	18	25
Thursday		5	12	19	26
Friday		6	13	20	27
Saturday		7	14	21	28
Sunday	1	8	15	22	29

December					
Week	49	50	51	52	53
Monday		7	14	21	28
Tuesday	1	8	15	22	29
Wednesday	2	9	16	23	30
Thursday	3	10	17	24	31
Friday	4	11	18	25	
Saturday	5	12	19	26	
Sunday	6	13	20	27	

असे जर घडत असेल तर मग अचल कोण राहतात! त्यांची गती कोणती?

(२२) जे अनन्यभावाने माझ्या ठिकाणी स्थित झालेले भक्तजन मग परमेश्वराचे चिंतन करीत निष्काम भावाने भजतात त्या नित्य एकत्रभावाने माझ्या ठिकाणी स्थित झालेल्या पुरुषांचा योगक्षेम मी चालवतो. योग म्हणजे जे मिळालेले नाही त्याची प्राप्ती होणे आणि क्षेम म्हणजे ते मिळाल्यानंतर तसेच अचल आणि स्थिर राहणे.

म. श्लोक ८३

आनंदाने भावे हरिनाम घेसी।
तुझी चिंता त्यासी सर्व आहे, सर्व आहे ॥

- एकनाथ महाराज

तू परमात्म्याचे चिंतन कर. परमात्मा तुझी काळजी घेईल. मात्र इथे सांसारिक चिंता दूर करेल असा अर्थ नाही कारण सांसारिक चिंता ह्या त्या सांसारिक पातळीवरूनच सोडवाव्या लागतात. तुमच्या आध्यात्मिक विकासाची चिंता मी वाहीन असे भगवंतांचे सांगणे आहे.

परमेश्वराच्या चिंतनाने आमच्या भाकरीचा प्रश्न सुटेल का? आम्हाला सोन्याचा हंडा सापडेल का? तर त्याचे उत्तर "नाही" असे आहे.

आपण परमात्म्याला टाळू शकत नाही तो आमच्या हरकाम्या गडी नाही. आम्ही आमच्या समस्या आमचा स्वार्थ आमचे विकार घेऊन त्याच्याकडे जातो परंतु मनामध्ये अनन्य भाव नसेल तर काय उपयोग?

चातक सुतहिं पढावही, आन नीर मत लेय।
मम कुल यही सुभाव है, स्वाति बूंद चित देय॥

चातक पक्षी - स्वाती नक्षत्राचा थेंब
अनन्य भक्ती -

© www.madhaveeraghuveer.com

ज्याचा ईश्वरी सिंहासना । ते भोगिती स्वानंदसोहळा ॥ ज्यांच्या अंतःकरणा हेच आवडे ॥ ३.१०.३९

January '2010					
Week	01	02	03	04	05
Monday		4	11	18	25
Tuesday		5	12	19	26
Wednesday		6	13	20	27
Thursday		7	14	21	28
Friday	1	8	15	22	29
Saturday	2	9	16	23	30
Sunday	3	10	17	24	31

February '2010				
Week	06	07	08	09
Monday	1	8	15	22
Tuesday	2	9	16	23
Wednesday	3	10	17	24
Thursday	4	11	18	25
Friday	5	12	19	26
Saturday	6	13	20	27
Sunday	7	14	21	28

2009

December
Tuesday
Week 50
342-023

08

मनी नाही भाव म्हणे देवा मला पाव
देव बाजारचा भाजीपाला नाही हो
देव अशाने भेटायचा नाही हो ॥

माळी ज्याप्रमाणे पाण्याचा प्रवाह त्याला हवे तिकडे वळवतो आणि पाणी त्याच्या इच्छेने कोठेही निवांत जाते त्याप्रमाणे माझ्या जीवनाचा प्रवाह त्या वनमाळ्याने हवा तसा फिरवावा. असे अनन्याधीन होऊन राहणे अवघड आहे. पण असा ज्याचा अहंभाव पूर्णपणे विरला त्याचा योगक्षेम भगवंत चालवतात. ज्याने आपली निष्ठा पूर्णपणे आपल्या कार्याला वाहिली त्याची चिंता श्रेष्ठ अधिकाऱ्यांना असतेच. तानाजी - आधी लगीन कोंडाण्याचे आणि मग रायबाचे असे सांगून त्याने आपले जीवनपुष्प राजनिष्ठेपायी अर्पण केले. तो गेला तरी त्याची व त्याच्या कुटुंबाची जबाबदारी महाराजांनी घेतली. रायबाचे लग्न लावून दिले.

अगदी आधुनिक काळातसुद्धा संस्थेचे कार्य निष्ठेने, निरलसपणे करणाऱ्यांची काळजी संस्था घेते. H.R. Department त्यासाठीच असते. काही ठिकाणी लहान मुलांसाठी पाळणाघरे असतात. कर्मचारी वर्गासाठी न्याहरी, जेवण, Gym, Sports असतात. त्यामुळे कर्मचारी निश्चिंत मनाने आपले खरे कर्तृत्व, ज्ञान, कौशल्य संस्थेसाठी खर्च करतो. हे परस्पर सहकार्य आहे.
Mutual Understanding.

आकाशात् पतितं तोयं यथा गच्छति सागरम्।
सर्वदेवनमस्कारः केशवं प्रति गच्छति॥

November					
Week	44	45	46	47	48
Monday	30	2	9	16	23
Tuesday		3	10	17	24
Wednesday		4	11	18	25
Thursday		5	12	19	26
Friday		6	13	20	27
Saturday		7	14	21	28
Sunday	1	8	15	22	29

December					
Week	49	50	51	52	53
Monday		7	14	21	28
Tuesday	1	8	15	22	29
Wednesday	2	9	16	23	30
Thursday	3	10	17	24	31
Friday	4	11	18	25	
Saturday	5	12	19	26	
Sunday	6	13	20	27	

9.00 (२३) जे सकाम भक्त श्रद्धेने युक्त होऊन दुसऱ्या देवतांचे पूजन करतात ते सुद्धा माझेच पूजन करतात परंतु त्यांचे पूजन अविधिपूर्वक अर्थात अज्ञानपूर्वक आहे.

सकाम भक्ती करणाऱ्यांचा मार्ग वाकडा असतो. झाडाच्या फांद्या व पाने एकाच बीजापासून झालेली असतात परंतु पाणी मुळालाच घालावे लागते.

अनन्य भक्तीचे मुख्य फळ मोक्ष व गौण फळ योगक्षेम आहे.

काही लोक परमात्म्याचे यथार्थ रूप न जाणता अन्य देवतांची उपासना करतात. कारण — —

(२४) सर्व यज्ञांचा भोक्ता व स्वामी भगवंतच आहे परंतु ते मला तत्त्वतः जाणत नाहीत म्हणून च्युत होतात व पुनर्जन्म पावतात.

खरं तर पूजा कोणाचीही केली तरी ती ब्रह्माचीच होते परंतु अशी पूजा जाणतेपणाने करणे आणि अज्ञानाने करणे यात मोठा भेद आहे.

ज्ञानानेच ईशतत्त्व जाणले जाते, अनुभवले जाते आणि मोक्षाचा लाभही प्रत्यक्ष होतो.

(२५) ज्या देवतांची जशी उपासना तसे फळ
यथा यथोपासते तथा तथैव भवति।

सत्व – देवतांचे पूजन करणारे देवतांप्रत पोहोचतात
रज – पितरांचे " " पितरांप्रत "
तम – भूतांचे " " भूतांप्रत "
गुणातीत – माझे " " माझ्याप्रत "

जसा भाव तसा देव

January '2010					
Week	01	02	03	04	05
Monday		4	11	18	25
Tuesday		5	12	19	26
Wednesday		6	13	20	27
Thursday		7	14	21	28
Friday	1	8	15	22	29
Saturday	2	9	16	23	30
Sunday	3	10	17	24	31

February '2010				
Week	06	07	08	09
Monday	1	8	15	22
Tuesday	2	9	16	23
Wednesday	3	10	17	24
Thursday	4	11	18	25
Friday	5	12	19	26
Saturday	6	13	20	27
Sunday	7	14	21	28

2009

December Thursday 10

Week 50

344-021

(२६) ही भगवंताची आराधना किती सुखदायक आणि किती सुलभ असते हे सांगितले आहे.

वाच्यार्थ
- पत्र - द्रौपदी - थाळीला चिकटलेले तुळशीपत्र
- पुष्प - गजेंद्र - कमलपुष्प अर्पण केले.
- फल - शबरी, विदुर - बोरे रामाला दिली
- तोय - रन्तिदेव. तहानेने व्याकुळ झालेल्या (अंत्यजरूपाने आलेल्या) रन्तिदेवाने जल (पाण्या)ला अर्पण केले.

लक्ष्यार्थ - पत्र - आपण जीवनात कमलपत्राप्रमाणे अलिप्त असावे. पाण्यात राहूनही पाण्याचा स्पर्श होत नाही.

पुष्प - आपले जीवनपुष्प पूर्ण विकसित करून देवाला वहावे.

फल - कर्माचा भारही भगवंतावर टाकावा आणि त्याचे फळही त्यालाच द्यावे.

तोय - भक्तीचे निर्मळ पाणी झुळझुळत असावे.

कोणत्याही कृतीमागचा भाव महत्त्वाचा तो पदार्थ महत्त्वाचा नाही. त्याच्या मागचा भाव जितका विशुद्ध तितका परमेश्वर लवकर प्राप्त होतो. ईश्वराची प्राप्ती विशुद्ध भक्तीने होते. सोन्याच्या राशी ओतून नाही.

(२७) प्रयतात्मा होऊन कर्मफळ टाकण्याचा उपाय

जे सर्वथा आपुली नोहे । कोणियाही शेषा कारणे गुरवी ।
ऐसी घुबोनि कर्मे सावी । माझिया ठायी ॥

आपली प्रत्येक कृती भगवंतासाठी म्हणजे कर्तव्यबुद्धीने आणि निःस्वार्थपणे केलेली असावी.

यत् यद ५ वेळा आले आहे. एक एक क्रिया अर्पण करण्याचे फार मोठे माहात्म्य आहे.

November					
Week	44	45	46	47	48
Monday	30	2	9	16	23
Tuesday		3	10	17	24
Wednesday		4	11	18	25
Thursday		5	12	19	26
Friday		6	13	20	27
Saturday		7	14	21	28
Sunday	1	8	15	22	29

December					
Week	49	50	51	52	53
Monday		7	14	21	28
Tuesday	1	8	15	22	29
Wednesday	2	9	16	23	30
Thursday	3	10	17	24	31
Friday	4	11	18	25	
Saturday	5	12	19	26	
Sunday	6	13	20	27	

असे केल्यामुळे कोणते पारमार्थिक फळ मिळते?
(२८) याप्रमाणे कर्मे मला अर्पण करणे हाच संन्यासयोग. त्या योगाशी मनाने युक्त होऊन शुभाशुभ फलरूप बंधनापासून मुक्त होशील आणि मलाच येऊन मिळशील. (बेडी-सोन्याची/लोखंडाची)
कर्तृत्वही टाका आणि भोक्तृत्वही टाका.
आता यातून असा प्रश्न उभा राहतो की भगवंत केवळ भक्तांवरच अनुग्रह करतात आणि अभक्तांना त्याचा लाभ कधी होतच नाही का? म्हणजेच मानवाप्रमाणेच भगवंतही रागद्वेषाने युक्त आहेत का? तर तसे नाही.
(२९) भगवंत निपक्षपातीच आहेत.
त्यांना सर्व भूते सारखीच आहेत. त्यांना कोणीही प्रिय अथवा अप्रिय नाही. भगवंत म्हणतात- "जे भक्त मला प्रेमाने भजतात ते माझ्यात व मी त्यांच्यात प्रगट आहे."
बिंबाचे प्रतिबिंब दिसण्यासाठी आरसा स्वच्छ लागतो. ईश्वराच्या दर्शनासाठी सुद्धा चित्त शुद्ध पाहिजे. दर्पणातच प्रतिबिंब दिसते खापरात दिसत नाही म्हणून सूर्याचे प्रेम खापरावर नाही, आरशावरच आहे असे म्हणता येणार नाही. भक्तीच्या प्रभावामुळे भगवंत भक्तहृदयात प्रकटतात त्या भक्तीची थोरवी पुढील श्लोकात सांगतात
(30) कितीही दुराचारी असला तरी भक्तीमुळे त्याच्यात बदल घडतो. अगदी पतितही साधु होतो.

© www.madhaveeraghuveer.com

अजामेळ पापी असूनही उद्धरून गेला.

गावीचे होते लेंडवोहळ, गंगेसी मिळता गंगाजळ
कागविष्ठेचे झाले पिंपळ त्यासी निंद्य कोण म्हणो

अशा अनन्यभक्तीने वागलेल्या धर्मात्म्याचा पारमार्थिक लाभ -

(31) तो लवकरच धर्मात्मा होतो आणि नेहमी टिकून राहणारी परमशांती मिळवतो. अशा माझ्या भक्ताचा कधीही विनाश होत नाही.

त्याप्रमाणे भोजन करताना प्रत्येक घासा-बरोबर तुष्टि, पुष्टि मिळते. क्षुधा शमन होते. समाधान प्राप्त होते त्याचप्रमाणे भगवंताचे विशुद्ध भजन करताना प्रेमभक्ती, भगवद्स्वरूपाची अनुभूती आणि विषयवैराग्य या तिन्ही गोष्टींची प्राप्ती एकदमच होते.

भक्तांच्या ठायी असलेले दोष भक्तीने नाहीसे होतात. दोष दोन प्रकारचे असतात.

१. शास्त्राविरुद्ध आचरण केल्यामुळे येणारे दोष - दुराचारी

२. जन्मगत अशुद्धीने युक्त असे दोष - स्त्रिया, शूद्र

Sunday 13

(32) जन्मगत दोष घेऊन आलेल्यांनाही आपला उद्धार करून घेता येतो. भगवंत कुळ, जाति वर्ण पहात नाही. तो केवळ अनन्य भक्तीला भुलतो. येथे भक्तीची सरशी होते. जातीला काही किंमत नाही. राजाच्या हुकमाची अक्षरे किंवा शिक्का

लोहो परिसासी लागला। थेंबुटा सागरी मिळाला।
गंगे सरिते संगम जाला। तत्क्षणी ॥ ८.६.२३ ॥ दासबोध.

© www.madhaveeraghuveer.com

ज्याच्यावर आहे तो कातड्याचा तुकडा सोन्याच्या-पेक्षा जास्त मौल्यवान आहे. जो अनन्यभक्त आहे तो उच्चवर्णीयांपेक्षाही श्रेष्ठ आहे.

अन्त्यज, चांडाळ योनीत जन्मलेल्याच्या मुखात जर हरिनाम असेल तर तो ब्राह्मणाहूनही श्रेष्ठ आहे. मन चंगा तो कठौतीमें गंगा।

व्रजातील गोपी दही घ्या दूध घ्या असे म्हणण्याऐवजी गोविंद घ्या दामोदर घ्या असे म्हणत. या गोपी म्हणजे वेदांच्या उदरातील श्रुतीच होय.

तुलाधार वैश्य - याचा भगवंतांनी उद्धार केला. सनातन धर्माचे रहस्यच भगवंतांनी त्याच्यापुढे प्रकट केले. तुलाधार आत्मज्ञानी झाला. तराजूच्या दांड्याप्रमाणे त्याचे जीवन सर्व बाबतीत समबुद्धी होते, समतोल होते. प्रत्यक्ष महर्षी जाजलिने त्याच्या-कडून उपदेश घेतला.

शूद्र - विदुर - शुद्ध भावामुळे त्याचा उद्धार झाला. महाभारतात याने धृतराष्ट्राला केलेला उपदेश विदुरनीति या नावाने ~~प्रख्यात आहे~~. प्रख्यात आहे.

(33) पुण्यशील ब्राह्मणजन व राजर्षी भक्तलोक परमगतीला पोहोचतात. ब्राह्मणाला समाजपुरुषाचे शिर असे म्हणून ब्राह्मणांचा गौरव केला आहे.

ब्राह्मण - शिर
क्षत्रिय - बाहू
वैश्य - मांड्या
शूद्र - चरण

अनित्य, असुख - मानवी देह आणि हे सारे दृश्य विश्व क्षणभंगुरच आहे. अनित्य आहे आणि सुखरहित आहे. कारण त्यापासून मिळणारे सुख ही क्षणिकच असते.

(३४) मन्मन - माझ्या ठिकाणी मन ठेवणारा हो.
मद्भक्त - माझे नाम, गुण व प्रभाव यांचे श्रवण, कीर्तन मनन करणारा हो.
मद्याजी - शंख, चक्र, गदा, पद्म यांनी युक्त अशा माझे पूजन करणारा हो.
नमस्कुरु - साष्टांग दंडवत घाल.

असे केल्याने तू मलाच येऊन मिळशील हे भगवंतांचे आश्वासन आहे. भक्तीमध्ये इतके विलक्षण सामर्थ्य आहे की ती पतितांना पावन करते. मग तो कोणत्याही जाती धर्म वर्णाचा असो त्याला परम गती लाभते.

चाल केलासी मोकळा। बोला विठ्ठल वेळोवेळा।
तुज पापचि नाही ऐसे। नाम घेता जवळी वसे।।

असे तुकाराम महाराज म्हणतात.

या नामात अनंत जन्मांची पापे नाहीशी करण्याचे सामर्थ्य आहे. गुहेत अनंत युगांचा अंधार असला तरी एक काडी ओढली की तो लगेच नाहीसा होतो. जसे राम म्हणताच भुते पळून जातात.

सर्व कर्मांचा नैवेद्य प्रभुला अर्पण करा म्हणजे क्षुद्र जीवन दिव्य होईल. मलिन जीवन सुंदर होईल. आयुष्य कारणी लागेल.

© www.madhaveeraghuveer.com